

Tájékoztató

a saját célra üzemeltetett üzemanyagutak ADR-ben előírt kötelezettségét, és biztonsági tanácsadó alkalmazását illetően

**Belügyminisztérium
Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
Budapest, 2023. október**

A kötelezettség:

Veszélyes áru biztonsági tanácsadó alkalmazására kötelezett a vállalkozás, ha:

- a) az üzemi üzemanyag-töltő állomásra érkező mentességi határt meghaladó mennyiségű üzemanyag lefejtésénél és ürítésénél az üzemeltető közreműködik;
- b) feladói és ahhoz kapcsolódó tevékenységet (töltő, csomagoló, berakó), illetve mentességi határt meghaladó szállítást végez;

Veszélyes áru biztonsági tanácsadó alkalmazására nem kötelezett a vállalkozás, ha:

- c) kizárólag címzetti felelősségi körben jelenik meg;
- d) az üzemeltető az üzemanyagot telephelyei között az 1.1.3.6 bekezdés szerinti mentességi határ alatt szállítja.

A szabályozás:

A veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadóval (továbbiakban: tanácsadó) kapcsolatos kérdéskört a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Megállapodás „A” és „B” Melléklete kihirdetéséről, valamint a belföldi alkalmazásának egyes kérdéseiről szóló Korm. rendelet 1. mellékletének (ADR) 1.8.3 szakasza, és a veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadóról 25/2014. (IV. 30.) NFM rendelet (továbbiakban: R.) szabályozza, az alábbiak szerint.

Az ADR 1.8.3.1 bekezdés előírása alapján: „Minden vállalkozásnak, amely veszélyes árut közúton felad, szállít, fuvaroz vagy ezekhez kapcsolódó csomagolást, berakást, töltést vagy kirakást végez, egy vagy több veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadót kell kineveznie, aki azért felelős, hogy segítse megelőzni, hogy e tevékenységek veszélyeztessék az embereket, az anyagi javakat vagy a környezetet.”

Az ADR 1.8.3.2 bekezdés előírása alapján: „A Szerződő Felek illetékes hatóságai rendelkezhetnek úgy, hogy ezeket a követelményeket nem kell alkalmazni azon vállalkozások esetében:

- a) amelyek tevékenysége olyan mennyiségekre terjed ki, melyek szállítóegységként nem haladják meg az 1.1.3.6 és az 1.7.1.4 bekezdésben, valamint a 3.3,3.4 és 3.5 fejezetben meghatározott értékeket; vagy
- b) amelyek fő vagy kiegészítő tevékenységi körébe nem tartozik a veszélyes áru szállítás, ill. az ezzel kapcsolatos csomagolás, töltés, be-és kirakás, de esetenként részt vesznek olyan veszélyes áruk belföldi szállításában vagy az ehhez kapcsolódó csomagolásában, töltésében, be- és kirakásában, amelyek csak kisebb veszélyt vagy környezeti kockázatot jelentenek.

Az R. 1. § 5. és 6. pontja e rendelet alkalmazásában a „vállalkozás”-ról és az „veszélyes áru szállítással kapcsolatos tevékenység”-ről az alábbiakat tartalmazza:

„5. vállalkozás: az ADN, az ADR és a RID által meghatározott vállalkozás, aki vagy amely veszélyes áru szállítással kapcsolatos tevékenységet végez;”

„6. veszélyes áru szállítással kapcsolatos tevékenység: veszélyes áru nemzetközi vagy belföldi szállítása, fuvarozása vagy ahhoz kapcsolódó áru feladás, csomagolás, berakás, kirakás, töltés vagy ürítés, függetlenül attól, hogy a vállalkozás a saját nevében vagy megbízásból végzi a tevékenységet.”

A saját célra üzemeltetett üzemanyagkút elnevezés alatt a veszélyes folyadékok vagy olvadékok tárolótartályainak, tároló-létesítményeinek műszaki biztonsági követelményeiről, hatósági felügyeletéről szóló 1/2016. (I. 5.) NGM rendelet szerinti üzemi üzemanyagtöltő állomást értjük, amely nem közforgalmú, az adott gazdálkodó szervezet által üzemeltetett, gépjárművek és munkagépek üzemanyag tartályaiba, illetve szállítóedényekbe történő üzemanyag töltésére, kenőanyag tárolására és kiszolgálására szolgáló létesítmény a tároló és töltésre szolgáló eszközökkel együtt.

Az üzemi üzemanyagtöltő állomást üzemeltető vállalkozásnak (továbbiakban: üzemeltető) nem minden esetben kell tanácsadót alkalmaznia, több esetben mentesülhet az ADR hatálya alól, ahogy a R. 2. § (2) bekezdése is rögzíti:

„Az ADN, az ADR és a RID 1.8.3 szakasza, valamint e rendelet előírásait nem kell alkalmazni arra a vállalkozásra, amelynek tevékenysége csak olyan veszélyes áru szállítással kapcsolatos, amely nem tartozik az ADN, az ADR vagy a RID hatálya alá vagy:

a) közúti szállítás esetében az ADR 1.1.3.6 vagy 1.7.1.4 bekezdése, vagy 3.3, 3.4 vagy 3.5 fejezete szerint mentességet élvez;

b) vasúti fuvarozás esetében a RID 1.1.3.6 vagy 1.7.1.4 bekezdése, vagy 3.3, 3.4 vagy 3.5 fejezete szerint mentességet élvez;

c) belvízi szállítás esetében

ca) az ADN 1.7.1.4 bekezdése, vagy 3.3, 3.4 vagy 3.5 fejezete szerint mentességet élvez,

cb) a veszélyes áru mennyisége egy közúti szállítóegységben, vasúti kocsiban vagy konténerben nem haladja meg az ADR, illetve a RID 1.1.3.6 bekezdésében meghatározott értéket vagy

cc) a cb) alpont szerintiektől eltérő esetben a veszélyes áru mennyisége egy hajón nem haladja meg az ADN 1.1.3.6 bekezdésében meghatározott értéket.”

Gyakorlati alkalmazás:

Az üzemeltető az üzemi üzemanyag-töltő állomásra érkező üzemanyag, mint veszélyes áru esetében több az ADR-ben meghatározott szerepkört tölthet be, megjelenhet címzettként, illetve – abban az esetben, ha az ürítésnél és lefejtésnél is közreműködik – kirakóként is. Ha az üzemeltető kizárólag címzetre vonatkozó felelősségi szerepkört tölt be, akkor tanácsadó alkalmazására nem kötelezett, viszont abban az esetben, ha az üzemanyag, mint veszélyes áru üzemanyagkútra érkezésekor az áru lefejtését, ürítését végzi, akkor kötelezett tanácsadó alkalmazására, ha az üzemanyag mennyisége meghaladja az ADR 1.1.3.6 bekezdésben szereplő mennyiséget.

Az üzemi üzemanyag-töltő állomások esetében töltés során (jelen esetben nem a járműbe történő töltésről beszélünk, mivel az nem tartozik az ADR hatálya alá), amennyiben a kiadásra kerülő üzemanyag csomagolóeszközbe, vagy tartányba töltését az üzemeltető végzi, akkor az ADR előírásai szerint az üzemeltető kétféle szerepkörben jelenhet meg, vagy csomagolóként vagy töltőként.

Ha az üzemanyagot az üzemeltető egyik telephelyéről másik telephelyére átszállítja, abban az esetben a mennyiségtől függően az ADR hatálya alá tartozó szállításról beszélünk, így a feladói, szállítói és a töltői/csomagolói felelősség az üzemeltetőt terheli.

A fentiek alapján az üzemeltető tanácsadó alkalmazására kötelezett, ha az az ADR 1.8.3.2 bekezdésben és az R.-ben hivatkozott mentességek nem alkalmazhatóak, és az üzemeltetőt az előzőekben kifejtett módon feladói, csomagolói, szállítói vagy töltői felelősség terheli.

Miután az üzemi üzemanyag-töltő állomások tevékenysége során olyan veszélyes hulladékok keletkeznek (mosóiszap, olajsár stb.), melyek tulajdonságaik alapján az ADR hatálya alá tartozó veszélyes árunak is minősülnek egyben, így a kút üzemeltetője, mint a veszélyes hulladék termelője lesz egyben az ADR szerinti feladó is.

Amennyiben az ilyen jellegű veszélyes hulladékok szállításra történő előkészítését (csomagolását, berakását) is az üzemeltető végzi, akkor az üzemeltető válik az ADR szerinti csomagolóvá, berakóvá is. Amennyiben az ADR 1.1.3.6 bekezdés szerinti mentességi határt nem haladja meg a veszélyes hulladékok mennyisége, nem szükséges biztonsági tanácsadót kinevezni, ha meghaladja, akkor viszont az üzemeltető biztonsági tanácsadó alkalmazására kötelezett.

A szállítás jellegéből adódóan alkalmazható mentességek az ADR 1.1.3.1 c) pontban, vagy a folyékony tüzelőanyagok szállítására vonatkozó, az ADR 1.1.3.3 bekezdésben meghatározott mentességek valamelyike, a hivatkozott pontokban foglalt feltételek teljesülése esetén.

Záradék

A tájékoztatóban foglaltak – a 60/1992. (XI. 17.) AB határozat értelmében – nem tekinthetők jogi iránymutatásnak, állásfoglalásnak, így kötelező erővel nem bírnak. Az Alkotmánybíróság határozata szerint „a központi állami szervektől származó jogi iránymutatást tartalmazó állásfoglalásokhoz joghatás nem fűződik, azoknak kötelező ereje nincs. A különböző jogi iránymutatást tartalmazó leiratok, iránymutatások, állásfoglalások és egyéb informális jogértelmezések kiadása, és az ezekkel való irányítás gyakorlata alkotmányellenes”.

A tájékoztatót a BM OKF Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezete a jogszabályban foglalt követelmények teljesítésének elősegítése érdekében adta ki, melyeket minden esetben az egyedi ügyre vonatkozóan kell megfelelően alkalmazni.